

כ"ה

תְּשׁוּבָה

רבי לוי יצחק
מבארדיטשוב
במסורת חב"ד

בר מצוה
קהושע לוסטיג

כ"ה תשרי ה'תשנ"ח

השמיטה

שייך למדור "תורות" - כ"ק אדמו"ר

... ר' הלל פאריטשער ברענגט בשם הרב מבארדיטשוב נבג"ם אז שבת "חזון" איז פון לשון "מתזה". אז אין דעם שבת באווייזט מען לכאוו"א המקדש דלעתיד מרחוק.

און דער בארדיטשעווער איז עס מבאר מיט א משל פון א פאטער וואס האט אויפגענייט א טייערן מלבוש פאר זיין קינד, און דאס קינד האט דעם בגד צוריסען לכמה קרעים. האט אים דער טאטע געמאכט א צווייטן לבוש, אבער דער קינד האט דעם צווייטן בגד אויך צוריסען.

האט דער פאטער אויפגענייט פארן קינד א דריטן לבוש, אבער ער האט עס אים ניט געגעבן אנצוטאן, נאר "לפרקים רחוקים ידועים" באווייזט ער פארן קינד דעם לבוש, זאגענדיק דערביי, אז ווען ער וועט זיך פירן בדרך הישר - וועט ער עס אים געבן אנצוטאן.

[אין דעם נמשל זיינען דאס די צוויי בתי מקדש וועלעכע זיינען חרוב געווארען צוליב אונזערע עבירות און דער בית המקדש השלישי וואס דער אויבערשטער באווייזט אונז שבת חזון פון דער ווייטענס. הוספת המו"ל]

און דורך דעם איז אים דער פאטער מרגיל צו גיין בדרך הישר, ביז דאס ווערט ביים קינד "כמו טבע", און דאן גיט דער פאטער אוועק דעם לבוש צו זיין קינד ער זאל עס אנטאן.

שלטלת היחס של חתן הבר מצוה מהדפ מפרדיטשוב

לוי יצחק מבארדיטשוב

◆
מאיר*

◆
דוד לייב

◆
מאיר

◆
לוי יצחק

◆
ישעי-ה

◆
צבי הירש

◆
חיים מאיר

◆
צבי הירש

◆
י-הושע

* בעהמ"ח ספר "כתר תורה". בפטירתו כתב אדה"י מכתב תנחומין להרלי"צ מבארדיטשוב שבאגרת הקדש סימן כ"ח.

מפתח

- 2 פתח דבר
- 3 הקדמה
- 6 קשר משפחתי בין אדה"ז לרלו"י
- 7 תורות
- 13 סיפורים
- 27 מכתבי אדה"ז לרלו"י
- 29 כתבי ופתגמי רלו"י אודות אדה"ז
- 30 תמונות הציון של רלו"י

פתח דבר

הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו - שזיכנו להכניס את בנו
יהושע שיחי' לגיל מצוות כ"ה בתשרי תשנ"ת.

משפחתנו מתיחסת להרב הצדיק ר' לוי יצחק מבארדיטשוב,
ויהושע נולד ביום ההלולא שלו כ"ה בתשרי.

ידוע גודל החיבה ששרתה בין אדמו"ר הזקן בעל התניא - אבי
שולשלת חב"ד - ור' לוי יצחק.

מה מאד מתאים לקראת הבר-מצוה לאסוף את תורות,
פתגמי, וסיפורי ר' לוי יצחק המובאים בספרי חב"ד.

חלקתי את החוברת לארבעה מדורים: א - תורות ב- סיפורים
ג- מכתבי אדה"ז לרלוי"צ ד- כתבי ופתגמי רלוי"צ אודות אדה"ז.
בכל מדור הובאו הדברים לפי סדר נשיאי חב"ד שבספריהם
הובאו הדברים.

אמנם לא עלתה בידי להשלים המלאכה, ועוד חזון למועד
אי"ה.

כהקדמה נדפסה מכתב כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו אודות מעלת
היחוס מרלוי"צ מבארדיטשוב וחובת ההוספה באהבת ישראל
שזה מטיל על כל יוצאי חלציו.

תודתינו נתונה להרבנים אלי-הו מטוסוב, מיכאל זליגסאן,
אפרים שמואל מינץ שיחי, על עזרתם בליקוט החומר.

צבי הירש לוסטיג

רבי לוי יצחק מבארדיטשוב במסורת חב"ד

הקדמה

מכתב כ"ק אדמו"ר אודות מעלת היחוס

מרלוי"צ מבארדיטשוב

ב"ה, כ"ה אד"ר תשי"ז

ברוקלין.

הווי"ח אי"א נוי"נ וכו' מו"ה דובער שי

המכונה ד"ר סגל

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת המכתב עם הפ"נ שלו, שיקרא בעת רצון על
הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבגי"מ ז"ע.

נעם לי לקרות בהמכתב אודות גזעו וצור מחצבתו שהוא
הרה"ג הרה"ח הרה"צ כו' רבי לוי יצחק מברדיטשוב.

שאם בענינים גשמים באים לידי החלטה שאין דבר בעולם
שיאבד מיש לאין, עאכו"כ שכן הוא בענינים רוחנים, ומהם
מורשת אבות, שנצחית היא ועומדת לעד, זאת אומרת, שפועלת
פעולתה בבנים ובני בנים וכו', ובפרט שהרה"ג הרה"ח הרה"צ כו'

רבי לוי יצחק מבארדיטשוב במסורת חב"ד

רבי לוי יצחק מברדיטשוב היתה מדתו אהבת ישראל, אשר האהבה היא מקרבת, מקרבת אפילו רחוקים, ועאכו"כ קרובים בגוף וקרובים בנפש.

מובן שבכל הנ"ל לא לדרשה קאתינא, כי אם לתוספת זירוז להשתדלות בהפצת היהדות והחזקתה בכל סביבתו מתוך אהבת ישראל, וזכות אבות מסייעתו להצליח בזה, והשכר בזה הוא כדבר משנה שכר מצוה מצוה, סיפוק נפשי הכי אמיתי והכי עמוק מהטוב והחסד שעושה עי"ז, נוסף על הברכה להמשתדל בזה, ברכת אוהב ישראל הוא השי"ת בורא העולם, שמדתו היא מדה כנגד מדה אלא שכמה פעמים ככה.

ראיתי במכתבו אשר בן יחיד לו ולומד בישיבה, ובודאי שגם בו ניכר צור מחצבתו, ומשתדל בס, ועכ"פ ישתדל מכאן ולהבא להביא את זה בפועל לקבוע עתים לפרקים קרובים לימוד בתורת החסידות, מבלי להתרשם מכל מפריע בזה, וכידוע הרדיפות והזלזולים שסבל הרה"ג הרה"ח הרה"צ כו' רבי לוי יצחק מברדיטשוב בעד מסירתו לתורת הרב המגיד ממעזריטש והבעש"ט, וגודל הידידות שהיתה לו לרבנו הזקן בעל התניא, ואשר כל רדיפות אלו לא רק שלא החלישו ח"ו התקשרותו לחסידות ועניני, אלא שנעשה לעמוד אש ועמוד אור בכל מקום שהגיע, חוס ואור חסידותי בסביבתו הקרובה ובסביבתו הרחוקה, ומחובתו וגם מזכותו של בנו הוא שיקח על עצמו חוב קדוש זה,

רבי לוי יצחק מבארדיטשוב במסורת חב"ד

והרי כמה דורות תובעים ממנו להיות הצנור להביא תורתם
בסביבתו, וגם נותנים לו כחות למלאות תפקיד קדוש זה ככל
הדרוש, באם רק ירצה, ויהי רצון שכבודו ימצא אותיות
מתאימות להחדיר הענין בבנו עוד יותר אם זקוק הוא לזה.

(אג"ק כ"ק אדמו"ר חי"ד ע"י תל"ח)

קשר משפחתי בין אדה"ז והרלווי"צ מבארדיטשוב

בכמה מכתבים (ראה לדוגמא אגרות קודש אדה"ז ע' קט"ו)
קורא אדה"ז את הרלווי"צ בשם "מחותני".

איך ומתי נעשו מחותנים?

פעמיים!

פעם ראשונה: בשנת תקס"ד (או לפני זה) נעשתה הרבנית שרה
בת אדמו"ר האמצעי בן אדה"ז כלת הר"ר מאיר בן רלווי"צ
מברדיטשוב.

פעם שנייה: בשנת תקס"ז בחתונה המפורסמת ב"זלאבין"
נשא הר"ר יקותיאל זלמן בן הר"ר יוסף בונים חתן הרלווי"צ
מבארדיטשוב את הרבנית ביילא בת אדמו"ר האמצעי.

[מקורות: בית רבי ע' 126 וע' 152, אגרות קודש אדה"ז ע' תל"ט בהערת
הרשד"ב לוין, כפר חב"ד גליון תפ"ה בכתבה מאת ר' שמואל קראוס]

תורה

ספרי אדה"ז

וזהו יפיפית מבני אדם כו' (תהלים מה,ג) שעל ידי קיום המצות עושה לבושים יפים למלך מלכי המלכים הקב"ה אי"כ כביכול מה שיפיפית הוא מבני אדם כן פי' הגאון החסיד ר' לוי יצחק ז"ל מבארדיטשוב.

(לקו"ת שה"ש יח,ג)

ספרי הצמח צדק

וראיתי בסי' א' כמדומה בשי' הרה"ג מבארדיטשוב ע"פ והי' עקב תשמעון שזהו מארז"ל בכ"מ שנאמר והי' הוא לשון שמחה כי זהו כענין נצחוני בני דהיינו מה שבחי' ו"ה קודם לבחי' י"ה ועי' כענין זה בשמו בסי' עבודת ישראל פי' ויצא בד"ה וידר יעקב נדר כו' והי' לי לאלקים.

(אוה"ת לך לך תשלב,א)

בענין כי בנו בחרת לפי שאנו אומרים זכר ליצי"מ (ואומרים אותו אפי' ברי"ה ויוה"כ שבזה אין שייך לכאורה יצי"מ) והענין

רבי לוי יצחק מבארדיטשוב במסורת חב"ד

כי... כך שמעתי מפי א' ששמע איך שהשיב רבינו ז"ל למחותנו
הגאון דבארדיטשוב ז"ל ששאלו על ענין כי בנו בחרת כו'.

(אוה"ת וישב ע' תתצו, ב)

וראיתי בספר עבודת ישראל פ' ויצא בד"ה וידר יעקב נדר שכי
וקבלנו מהרב הגאון החסיד מו"ה לוי יצחק ז"ל כי צירוף והיה
שם ו"ה על י"ה דהיינו שמתרומם יתוד כנס"י עם דודה לכתר
ועטרה והבן עכ"ל. וכן מובא ענין זה בשם הה"ק רל"י מברדיצוב
באוה"ת נ"ך ר"ע תשסה.

(אוה"ת וישב ע' רסה, ב:)

ובספר קדושת לוי פי' דפארן הוא ברית המעוור ותופל פי' רש"י
לשון דיבור הוא ברית הלשון הכל יהי מול סוף היא שנק' סוף כו'.

(אוה"ת דברים ע' טו)

ספרי אדמו"ר מהר"ש

בענין המשל לתק"ש: ונת' ע"ז בסי' קדושת לוי [ר"ה צו, א]^א
מהרה"ג החסיד מהרל"צ מבארדיטשוב למלך בשר ודם שנסע כו'
לעומק היער ולא מצא הדרך כו' עד שמצא איש חכם כו' וילבישהו
בגדים יקרים כו' ויהי אחרי ימים רבים חטא אותו האיש כו' ויהי
כאשר לבש המלך את בגדיו הנ"ל והאיש את בגדיו הנ"ל זכר
המלך את גודל החסד כו' לכן אנחנו תוקעים בשופר היינו באותו

רבי לוי יצחק מבארדיטשוב במסורת חב"ד

הלבוש שהי' במי"ת בכדי שיזכור שקיבלנו התורה כו'. ע"כ וע"ש באריכות. והובא זה ג"כ בסי' המאמרים מלוקט לכ"ק אדמו"ר ח"א ע' תכו וע' תלד ועוד.

(המשך "יוככה-תרל"ז ע' קיא)

ספרי אדמו"ר הרש"ב

אין הכוונה להיות בבחי' הפשטה מן העולם רק אז מיט עולם זאל זיין אלקות, הפשטה דאס קען יעדערער, וויילע א נשמה האט יעדערער, שבכאו"א יש בו נפה"א וממילא ביכולתו להיות בבחי' הפשטה, רק ניט דאס מיינט מען, דהכוונה הוא אז מיט עולם זאל זיין אלקות, וכידוע מה שאמר הרב מבארדיטשוב אז ניט עסען קען איוואנקע אויך, מען מיינט יע עסען, און אזוי אלע ענינים, נאר מיט עולם דא זאל זיין אלקות.

(תורת שלום ע' 224)

"ומה שהרב מבארדיטשוב ז"ל בירך דוקא על אתרוג קורפו, הנה בשבילו נפל גרעין מאתרוג וצמח אילן ואתרוג והוא שבא לידו".

{אג"ק אדמו"ר הרש"ב ח"ב ע' תתקכו}

ספרי נ"ק אדמו"ר

... ומשל ב' {על תקיעת שופר} מהרה"ג הרה"ח מהרלי"צ ז"ל
מבארדוטשוב מענין לבושים פשוטים ... דע"י שלבש הבגדים
הפשוטים דוקא, נתחדש הקשר שבין המלך וידידו.
{סה"מ מלוקט ח"א ע' תכו}

משל ארוך בענין שבת חזון - ראה לעיל בשער.

הטעם שבני ישראל קוראים את חג הפסח בשם "חג הפסח"
והתורה מזכיר תמיד את החג בשם "חג המצות";
שהקב"ה רוצה להדגיש את ה"אהבת כלולותיך" של עם ישראל
שיצאו למדבר עם מצה לבד - "וצידה לא עשו להם" - באמונה
ובטחון בהקב"ה.

וישראל מדגישים את חיבת הקב"ה לנו שפסח על בתי בני
ישראל כאשר הרג את בכורות מצרים.

(שמעתי כמ"פ)

כידוע פירושו של הרלוי"צ ז"ל בהפסוקים שבתחלת ספר ישעי'
שיש שם תוארים דבנ"י שהם לכאורה כו' ומפרש הרה"צ
מבארדיטשוב דתוארים אלו מורים על שבתם של ישראל כו'.
[ומובא עוד שם ע"ד רלוי"צ שידוע ומפורסם שהי' אוהב ישראל
ומליץ יושר כו].

(ס' המאמרים מלוקט ח"א ע' תלו)

רבי לוי יצחק מבארדיטשוב במסורת חב"ד

... ועל דרך פתגמיו של הברדיטשובי - זלמן (שמו השני של אדמו"ר הזקן) אותיות לזמן, שממשיך כל זה בזמן ומקום מסויים.

(אג"ק כ"ק אדמו"ר חכ"ב ע' קנ')

די כתיבה וחתימה דר"ה איז דאך תכליתה ווי דער בארדיטשעווער האט געזאגט אז ר"ה ויו"כ טאר מען ניט שרייבן, איז אויב מען שרייבט לטוב איז דאס אן ענין פון פקוח נפש, אבער אויב ניט, טאר מען ניט שרייבן, במילא מוז דאך זיין א כתיבה וחתימה טובה.

(שיחות קודש כ' מנ"א תשי"ד)

און ווי דער ווארט פו ר' לוי יצחק בארדיטשעווער, וואס ער איז געווען אן אוהב ישראל, אז אפי' ווען תורה וואלט ניט געהייסן פאסטן יוה"כ און תשעה באב וואלט מען סיי ווי ניט געגעסן, ווארום אין תשעה באב גייט ניט איין די אכילה, און אין יוהכ"פ ווי קען מען עסן בכלל, נאר בשעת תורה הייסט אז מען זאל דעמאלט פאסטן, איז צוגעקומען אין דעם א מצוה.

(שיחות קודש תשל"ג ע' 349)

ראה גם קדושת לוי פ' בראשית (ד"ה רבותינו ז"ל אמרו) בפירוש מארז"ל (ב"ר ספ"ב) "במעשיהן של צדיקים חפץ ואינו חפץ במעשיהן של רשעים", ש"מעשיהן של רשעים" רומז על

עבודת ה' בשנאה וכעס על עוברי רצונו ית', ואעפ"כ, "חפץ יותר במעשיהם של צדיקים שיקרבו כל העולם כולו לעבוד את הבורא ע"י דברי נועם .. ולא ע"י כעס .. כי דרכו ומדתו של השי"ת הוא טוב, וחפץ שהכל יקרבו אליו ע"י טוב". ושם פ' חוקת (ד"ה ודברתם אל הסלע): "יש שני בחינות במוכיח .. אחד שמוכיח בדברים טובים, דהיינו, שאומר לכל איש ישראל גודל מעלתו ומקום מקור מחצב נשמתו .. וגודל הנחת רוח להבורא יתברך ממצות כל איש ישראל .. ויש שמוכיח .. בדברים קשים ובדברי ביושים .. והחילוק שביניהם, זה שמוכיח .. בטוב מעלה את נשמת ישראל למעלה מעלה ומספר תמיד בצדקת ובגדלות ישראל כמה גדול כחם למעלה, וראוי הוא להיות מנהיג על ישראל, וזה שמוכיח את ישראל בדברים קשים אינו בבחי' הזאת".

(סה"ש ה'תשנ"א ע' 228, בהערה)

ע"פ היש ה' בקרבנו אם אין וכתוב בתרי"י ויבא עמלק, ובתוך הדברים ז"ל: והיינו מצד שלא העבירו קליפת עמלק ברוחניות לגמרי מקרבם ולכן לא האיר האור בשלימות ולכן נסתפקו בזה כמו ששמעתי בשם הרב מבארדיטשוב נבג"מ דעמלק בגי' ספק^ו והיינו שהוא מטיל ספק באדם בענין השראת אור ה' בקרבו כו'.

(פלת הרימון לר' הלל מפאריטש מגדולי חסידי אדמו"ר הצמח צדק

שמות ע' שני"ה)

סיפורים

ספרי אדמו"ר הרש"ב

מתלמידי המגיד היו שנים אשר קבלו את תורת הרב המגיד כולה, הר"ש מקראלין הי' נחלה בשלשול דם, הרב מבארדיטשוב הי' יוצא מגדר הכלים בדביקות והתפעלות עצומה, רק רבינו הגדול, והרב מוואלפע קבלו.

(תורת שלום ע' 82)

כ"ק רבינו הגדול זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע ועכ"י אמר על הרב ר' זוסיא מהאניפאל שהוא הי' למדן אמיתי, דבעוד היותם במעזריטש, הנה פעם עמדו כ"ק רבינו הגדול, והרה"צ ר' לוי יצחק מבארדיטשוב ודברו בענין עמוק בהרמב"ם (שניהם היו לומדים גדולים ביותר) שהי' מוקשה להם ההלכה שפסק או פירוש ענין הלכה, עד אשר התעמקו מאד מאד בהענין ההוא, וכל אי מהם אמר סברא להצדיק את הרמב"ם ולפרשו כפי הכוונה האמיתי. עודם מדברים והרב ר' זוסיא מהאניפאל בא וראה אותם מדברים בהתלהבות (כדרך שנים הלומדים בהתלהבות לשמה) נגש אליהם הר"ז הנ"ל והתחיל לשאול אצלם באיזה ענין הם מדברים, האבן זיי א שמייכל געטאן, להיות שהוא לא התעסק בעניני נגלה בעמקות, וכאשר התחיל לבקשם עוד פעם ועוד פעם, אמרו לו מה שאומר הרמב"ם, ואיך שאין זה מתקבל מפני אלו ואלו הטעמים,

- וכך היי דרכו שבכל עת שלא היי מבין איזה ענין היי מתחיל לבכות (פלעגט ער אנהויבען וויינען) זוסיא ווייס ניט דעם פשט אין דעם ענין, והיי בוכה עד אשר היי נרדם, והיי בא בעל ההלכה ההוא, או אליי הנביא ואומרים לו הפשט, ואח"כ היי מתעורר - וכאשר שמע את הקושיות שעל הרמב"ם הלך לו והתחיל לבכות: רבשי"ע זוסיא ווייס ניט דעם פשט אין רמב"ם אין דעם און דעם ענין, ונרדם ובא הרמב"ם ואמר לו הפשט, ואח"כ נתעורר והלך אל כ"ק רבינו הגדול והרב ר' לו"יי מבארדיטשוב, ואמר להם כי כן אמר הרמב"ם הפיי בענין זה. מובן הדבר שהיי זה בהפלא. ולכן הוא למדן אמיתי, דכשאומרים איזה פשט, מי יודע האם מכוון לאמיתתו ממש, אבער כשהרמב"ם אומר הפשט, אז הוא בודאי האמת כך, ולכן הוא למדן אמיתי, ער ווייס דעם פשט לאמיתתו, דאם לאו, יבוא בעל המימרא ההיא ויבאר לו כל אשר יחפוץ.

(תורת שלום ע' 84)

יום גי' י"ט מני"א בעת טיול המשך הדבורים ממאורעי היומי, אמר כי הרב רלו"יי ז"ל מברדיטשוב חיכה על משיח, והיי שולח בכל עת את משמשו לראות אם הולך משיח, ואומרים העולם וכן מפורסם, אשר בהיכל שהשיג הוא (רלו"יי הנ"ל זצ"ל) כבר הלך משיח להתגלות, אמנם רבינו ז"ל (הכוונה על רבינו הגדול אדמו"ר הזקן זצוק"ל) שידע ביחוד (בבירור) שעוד לא הגיעה העת, לכן הסכים הוא ושארף וחיכה להצלחת מדינתנו, כפי הטעם שכותב, אשר הממשלה הזאת דמדינתנו טובה גדולה לאחב"י, הי עליהם

רבי לוי יצחק מבארדיטשוב במסורת חב"ד

יחיו, ברוחניות, ופעל למעלה שיצליח מלכנו ומדינתנו דוקא, וכידוע מענין תקיעת שופר שלו בר"ה שלפני שנת המלחמה (כלומר בשנה זו גופה בסופה היתה המלחמה) שהצליח בזה נגד אחד מגדולי הרביים שהי' על צד המנגדים דוקא כנודע.
(תורת שלום ע' 203)

ספרי אדמור הריי"ן

הוד כ"ק אאזמו"ר הרה"ק הצ"צ האט דערציילט בשם הוד כ"ק אדמו"ר הזקן וואס ער האט געהערט מרבו הרב המגיד ממעזריטש: אז מיר זיינען געווען חג השבועות ביים רבי'ן - מורנו הבעש"ט - איז געווען נפתחו השמים ואראה מראות אלקים. און הוד כ"ק אדמו"ר הזקן האט געזאגט: אז מיר זיינען געווען ביים רבי'ן - הרב המגיד ממעזריטש - חג השבועות האט מען געזעהן און דערהערט.

דער בערדיטשעווער איז געווען א עמקן גדול. אמאל האט ער געזאגט א ענין אין נגלה און האט אנגעהויבן מיטן פסוק הנה ד' רוכב על "עב" "קל". האט ער געזאגט ע"ב קושיות און ק"ל פירוקים. הוד כ"ק אדמו"ר הזקן האט אויף דערויף געשריבן פיר הונדערט בויגן. און האט געזאגט דערנאך, אז דאס קומט ניט צו דעם וואס מ'האט געזעהן שבועות ביים רבי'ן.

(ספה"מ תשי"א ע' 272)

הרה"ק רל"יי מבארדיטשוב תבע (הרבה שנים אחרי המאורע דשנת תקנ"ט) מרבנו הגדול, פארוואס האט ער גענומען אויף זיינע פלייצעס (כתפיו) אזוי פיהל, וואס דער רבי - הה"מ - האט גאר ניט גימיינט. עס איז גיווען אזוי פיהל יסורי כלל ישראל, ויסורים של מעלה, אייערע יסורי הנפש ויסורי הגוף, מיא וואלט דאס גיקאנט דורכפירן מיט מקיפים. ויענהו רבינו הגדול, נתאווה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים, עצמות האט גיוואלט א דירה בתחתונים, און מקיפים איז פאראן באופן כך און עס קאן זיין באופן אחר אויך, אין פנימי קו האמצעי מדתו של יעקב וואס דאס איז מדריגת אמת איז ניט פאראן קין אמת דמיוני, אמת איז אזוי און ניט אנדערש.

(לקו"ד ע' כ"ט)

יש עוד סיפור ארוך אודות "רלו"י"צ און די שווארצע קליפה"

(ליקוטי דיבורים ע' ק"ס)

אויף דער ערשטער חתונה וואס איז געווען אין זשלאבין האט * הוד כ"ק רבינו הזקן געזגאט: דער מתותן - הכוונה על הרה"ק הרלו"יי מברדיטשוב - האט א גוטן חוש הריח.

- פוילין האט גענומען אין מעזריטש חוש הריח. עס איז דא א מאמר פון הוד כ"ק אאזמו"ר הצ"צ בשם זקנו הוד כ"ק רבינו הזקן בנוגע דעם הפרש צווישן חב"ד און פולישע חסידות, אז דאס

רבי לוי יצחק מבארדיטשוב במסורת חב"ד

איז מקיף און פנימי. דאס איז שייך לענגינינו, אז פוילין האט גענומען אין מעזריטש חוש הריח.

(ספר השיחות ע' 240)

דער בערדיטשעווער רב הגאון הצדיק ר' לוי יצחק האט געהערט דריי תורות פון מורנו הבעש"ט. איין תורה האט מורנו הבעש"ט געזאגט אויף דעם מאמר כל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה, מלאכה מיינט התעסקות, כל תורה שאין עמה מלאכה, התעסקות אין אהבת ישראל, סופה בטלה, יעדע שטיקל תורה וואס מען לערנט און עס בריינגט ניט מלאכה, ד. ה. אהבת ישראל, איז די תורה קיין תורה ניט.

א בעל חוש קען פארשטיין און זיך מצייר זיין די אהבת ישראל פון מורנו הבעש"ט.

מורנו הבעש"ט האט מתפלל געווען און געמאכט אפ"נ ווען איינער איז געווען שרוי בצער, און ניט נאר במכירו נאר ער האט געהערט א אידנס קרעכץ אפילו ער איז געווען אין עק וועלט.

מורנו הבעש"ט האט זיך מוסר נפש געווען אויף אהבת ישראל אפילו צו דעם וועלכן ער האט גארניט געקענט.

די תורות וואס דער בארדיטשעווער רב האט געהערט ממורנו הבעש"ט האבן מעורר געווען די התגלות עצם נשמתו הקדושה, אז מיט זיין עבודתו הקדושה במסירת נפש צו ממליץ טוב זיין אויף

רבי לוי יצחק מבארדיטשוב במסורת חב"ד

יעדער בן ובת ישראל האט ער זוכה געווען אויפצושטעלן א נייעם היכל הזכות.

רבינו הזקן האט שטארק משבח געווען דעם בארדיטשעווער רב פאר זיין מסירות נפש עבודה צו זוכן א זכות אויף יעדער בן ובת ישראל, און דער רבי האט געזאגט אז א איד זאגט תהלים און דערמאנט דעם בארדיטשעווער רב זיינען די אותיות מגיע אין היכל הזכות און זיינען מעורר רחמים אויף אים און זיינע בני בית.

(ספר השיחות ת"ש ע' 115)

בעת שהיו רבנו הזקן והרה"ק רלו"י מברדיטשוב על החתונה הידועה, התחיל פתאום הרה"ק רלו"י לרקוד (כמו לאמירת קדוש) כי שמע איך שהמלאכים אומרים קדוש, ואמר רבנו הזקן: לא על כל קדוש צריכים לרקוד.

(ספר השיחות ת"ש ע' רל"ה)

אספר לכם מעשה, הרב מבארדיטשוב צוה לתלמידים שלא ילבשו כובע עם קאזיראק, מפני שכשמביטים השמימה הוא סגולה ליר"ש, שכך הוא דרך כל ישראל שהוא מביט השמימה ומתוך כך נזכר על השי"ת, וקאזיראק מונע מזה, ע"כ צוה שלא ילבשו עם קאזיראק. פעם אי' יצאה גזירה מהמלך ניקאלאי שילבשו כובעים רק בקאזיראק. הגדולים כשהיו מזכירים את שמו של המלך ניקאלאי היו אומרים ימ"ש וזכרו, שכל כוונתו הי

רבי לוי יצחק מבארדיטשוב במסורת חב"ד

אויף פארלעשן דעם פייער וואס איז פאראן בא אידן, וגם בזה הי' כוונתו להרע לישראל. מה היו עושים, כשהיו הולכים בחוץ היו הולכים בכובע עם קאזיראק והיו מתביאים השטריימלאך, וכשהיו באים למקום שלא היו יראים היו לובשים השטריימלאך. גם בבארדיטשוב כאשר יצאה הפקודה לבשו כובעים עם קאזיראק, פעם פגע הרב חסיד שהי' לובש כובע עם קאזיראק, והי' החסיד שמח מזה. אמר לו אקשה לך קושיא, מפני מה באמצע התוכחה כתיב תחת אשר לא עבדת כו' בשמחה כו', מקודם תוכחה, ואח"כ תוכחה: לומר, שאפי' אם נוטים מדרך הישר ח"ו מחמת אונס, אבל שמחה אי"צ להיות מזה.

(ספר השיחות ת"ש ע"י שני"ט)

עס איז זעהר שווער צו הערן די התנצלות פון שינוי המקום והזמן, דאס איז שקר גמור. חסידים קענען אין אלע צייטן זיין ווי עס בעדארף זיין, ווייל באמת איז דאס בירושה נאר מען דארף דאס מגלה זיין.

כידוע מענין חוש הנגינה שהוא בירושה. ר' לוי יצחק חתן אדמו"ר הצ"צ הי' מנגן גדול שהי' לו חוש בנגינה עד להפליא, כידוע המעשה אשר פעם הי' בפטרבורג יחד עם גיסו כ"ק אדמו"ר מהר"ש, פעם נכנס אדמו"ר מהר"ש לחדרו של הנ"ל ומצאו כמעט בהתעלפות והקיצו ושאלו הסיבה לזה, ואמר לו אשר בחדר הסמוך לחדרו הי' שם א' אינו יהודי וניגן על הכינור ומרוב

רבי לוי יצחק מבארדיטשוב במסורת חב"ד

מתיקות של הניגון נגעו עד הנפש ממש, והוא קבל זאת בירושה
מא"ז ר' לוי יצחק מבארדיטשוב נ"ע.

(ספר השיחות תשי"א ע' 114)

ספרי כ"ק אדמו"ר

וכידוע הסיפור מהרה"צ הרה"ג הרה"ח וכו' רבי לוי יצחק
מברדיטשוב, שמצאוהו בבקר רוקד ושמת באמירת הברכה שלא
עשני גוי וכו'.

(אג"ק כ"ק אדמו"ר ז' תקל"א)

אזוי ווי דער סיפור מיטן בארדיטשווער, וואס ער האט
געזאגט, אז וויבאלד מען מאכט די ברכה מלך מוחל וסולח מוז
דער אויבערשטער מוחל זיין. ווארום אויב ניט איז דאס א ברכה
לבטלה...

(שיחות קודש ליל שמח"ת תשי"ד)

... והוא ע"ד המבואר לגבי רלוי"צ מבארדיטשוב שהי' אומר
על המח"י הי' בכל פעם מסיים על המח"י ועל הכלכלה זאגט דער
מתותן ניט זאגן, אבל הי' מזכיר זאת בכל פעם...

(שיחות קודש אחש"פ תשכ"ג)

ס'איז ידוע דער ווארט פון בארדיטשעווער וואס ער האט זיך אויסגעטיענה'ט מיטן אויבערשטן, אז אויב ער וואלט אוועקגעשטעלט דעם ג"ע מיטן גיהנם אין אן אופן מ'זאל זיי זען בעיני בשר און די תאוות ותענוגי עוה"ז אריינגעשטעלט אין ספרים, וואלט עס געווען א דרך ישרה וקלה אויף דינען דעם אויבערשטן, בשעת אבער ס'איז אין אן אופן הפוך, קומט אן די עבודה זייער שווער.

(שיחות קודש ליל שמח"ת תשכ"ג)

ע"ד ווי מען דערציילט אויף רלו"י בארדיטשעווער אז די גאנצע נאכט איידער מען האט געבענטשט אתרוג ולולב, האט ער מרוב חביבות געקושט דעם אתרוג מיט דעם לולב, אויף אזויפיל אז עס פלעגט טרעפען א סאך מאל אז כמה מהם פלעגן נפסל ווערן מרוב הנישוק והחיבוב, אע"פ וואס בלילה איז ניטא קיין חיוב אתרוג ולולב.

(שיחות קודש פורים תשכ"ג)

וכהסיפור הידוע מסיפורי חסידים, אז דער בארדיטשעווער - וואס ער האט דאך אלעמאל געזוכט ארויסבריינגען מעלת ישראל בדיבור - האט אמאל געזען ווי א איש פשוט ביותר האט זיך משמח געווען בשמח"ת האט ער ביי אים געפרעגט צי האט ער זיך משתתף געווען אין דעם אדער יענעם שיעור? האט ער אים געענטפערט: איר קענט דאך מיר, ווילט איר מאכן פון מיר חוזק?

רבי לוי יצחק מבארדיטשוב במסורת הבי"ד

איר ווייסט דאך אז איך בין ניט שייך צו קיין לימוד. האט ער
אים געפרעגט: אויב אזוי פארוואס טאנצטו? האט ער
געענטפערט: אויף א ברודער'ס א חתונה טאנצט מען אויך.
באמת אבער איז דאס ניט א ברודער'ס א חתונה, נאר אן
אייגענע חתונה, ווארם בשמח'ות זיינען אלע אידן פאראייניקט
מיט תורה מצד זייער עצם, און אין דעם איז דאך ניטא קיין
התחלקות.

(שיחות קודש תשכ"ט ע' 61)

און ווי ער דערציילט אויך דעם סיפור וואס איז געווען ביי ר'
לוי"צ בארדיטשווער, ווי אזוי א איש צבא, א מענטש וואס האט
אמאל געדינט בצבא, בא א קיסר, און דערנאך האט מען ביי אים
געבעטן ער זאל איבערדערציילן ווי אזוי ער האט דאס דעמאלט
איבערגעלעבט, האט ער אנגעהויבן דערציילן ווי אזוי מ'האט
געדארפט צושטעלן דעם קיסר, און דער קיסר זאל דורך גיין, און
זעהן ווי די אנשי צבא שטייען, און האט דאס דערציילט מיט א
חיות ביז וואנעט ער האט גע'חלשיעט מאימת המלך.

וואס דאס איז געווען צענדליקע יארן לאחרי המאורע.
וואס דאס האט ער אויך דערציילט בהמשך ובביאור צו ענינים
אין אידישע לעבן, וואס זיי זיינען פארבונדען מיט זכרון, אז
בשעת א איד, שטעלט פאר זיך אוועק אלץ א תכלית, דערמאנען
זיך, און אין א אופן הידוע "הימים האלו נזכרים ונעשים", אז ער

רבי לוי יצחק מבארדיטשוב במסורת חב"ד

דערמאנט זיך אין אזא מין אופן, אז דאס ווערט דער גאנצער ענין
אפגעטאן פון דאס - ניי.

(שיחות קודש תשלי"ג ע' 248)

ר"ח מבריסק הי' מספר מעשיות מצדיקים. הי' איש חכם מאד.
ספר בשעת האסיפה בפ"ב ע"ד צענז* לרבנים: זהו דבר ידוע
ששמיעת "כתר" מרל"י מבארדיצעב בימים הנוראים הי' פוקד
עקרות. ויש לזה מקור בשי"ס. והתחיל להציע הראי, והיו שם
רמ"מ תן ורי"י ראפלאוויץ ניי ונתפלאו במאד מאד.

*חיוב תעודת השכלה מינימלית ("צענז") למועמדים חדשים לרבנים - נושא
שאודותיו דנו ב"ועידת הרבנים בפטרבורג" (ד' אדר שני - ו' ניסן עת"ר) -
ראה אגרות קודש אדמו"ר מוהרש"ב ח"ג ע' נח. ושי"נ. ובארוכה ב"מבוא"
לאגרות קודש אדמו"ר מוהרש"ב ח"א ע' 35.

(רשימות חוברת ח')

סיפורי חסידים

החסיד רבי שלמה שו"ב בצאסניק בנו של רבי ישראל הנ"ל,
היה גם כן חסיד גדול ומנגן ובעת נגנו בכנור היה נמש לב השומע
וניגוניו מפורסמים הם בעולם. הוא היה גם כן מהמנגנים בחתונות
זלאבין ופעם אחת רקדו רבנו הזקן ורבי לוי יצחק מבארדיטשוב,
ורבי שלמה עמד לידם וניגן, גלה רבי לוי יצחק את לבו ויאמר
לרבי שלמה: סערצע הסתכל בלבי ולא יהיה לך מחשבות זרות

רבי לוי יצחק מבארדיטשוב במסורת חב"ד

בעת התפלה... והעיד רבי שלמה שמזמן ההוא לא היה יודע משום מחשבות זרות בעת התפלה.

(ספר התולדות אדה"ז ע' שפ"ט)

לפני שנלקח רבנו הזקן מביתו, נכנס אליו גיסו ר' ישראל קזיק ושאל מה לעשות?

- אתה - ענה רבנו הזקן - סע מיד, אבל מיד, לפטרבורג, ואיש אחד יסע תיכף ומיד לברדיטשוב למסור פדיון נפש לרבי לוי יצחק...

איש אחד נסע לברדיטשוב, אך מרוב חפזו שכח לשאול על שם אם רבנו הזקן.

בבואו לברדיטשוב נכנס מיד אל רבי לוי יצחק ויהי אך שמע רבי לוי יצחק את אשר קרה לרבנו נפל מתגולל על הארץ וצעק צעקה גדולה ומרה.

האם היה הרבי טרוד בעת מאסרו? - שאל רבי לוי יצחק.

- הן, ענה האיש.

ההיה טרוד רק בחיצוניותו או גם בפנימיותו? - שאל רבי לוי יצחק.

רק בחיצוניותו ולא בפנימיותו - ענה האיש - כי ראיתי שאת נעלי הבית שכח לקחת ואת הטלית ותפילין לקח אתו.

רבי לוי יצחק התפעל מזה ואמר:

"דער ליטוואק קוקט גוט" - הליטאי מביט טוב.

רבי לוי יצחק מבארדיטשוב במסורת חב"ד

רבי לוי יצחק שאל את האיש על שם אם רבנו הזקן. ויאמר
האיש ששכח לשאול לפני נסיעתו.

על שלחנו של רבי לוי יצחק היה מונח אותה שעה חומש ופתחו
הרב ונפתח לו בפרשת מקץ בפסוק "וירא יעקב כי יש שבר
במצרים", ויאמר "שבר" ראשי תיבות שניאור בן רבקה. ואכן
כיוון אל האמת, רבנו הזקן היה חותם לפרקים בשם שניאור בן
רבקה.

(ספר התולדות אדה"ז ע' קצ"ט)

בעת החתונה בזלובין, הסתובבו החסידים בין שני המחותנים:
אדמוה"ז ור' לוי"י, פעם שאל אדמוה"ז: מה עושים אצל המחותן?
ואמרו לו ששם כבר אחרי התפלה, ואמר: אינני יכול להדמות
למחותן, הוא מעביר ידיו על עיניו וכבר הוא מוכן לתפלה, אך
אצלי חייבת להיות הכנה.

ופעם כששאל ר' לוי"י: מה עושים אצל המחותן? ענו לו שהם עוד
לפני התפלה, ואמר: אינני יכול להדמות למחותן. הוא, מתי שיגיע
יקבלוהו, אך אני יכול להכנס רק כשהדלת פתוחה.

(שמועות וסיפורים ח"ג ע' 159)

ר' לוי יצחק התוכח פעם עם אדה"ז על שבנוסח התפילה שלו
אין אומרים "ושמרו" - והלא נעשה יריד גדול בשמים כאשר בני
ישראל אומרים "ושמרו".

רבי לוי יצחק מבארדיטשוב במסורת חב"ד

ענה לו אדה"ז: שמסמיכת גאולה ותפלה - כשאין אומרים
"שמרו" - נעשה יריד יותר גדול.

[נ"י"א שמהאי טעמא הכניס אדה"ז בסידורו - לכבוד מחותנו -
"ושמרו" אע"פ שכתב שאין לאמרו]

(מפי השמועה)

לאחר הסתלקות הרלו"י ביקר רבינו בבארדיטשוב והשתטח
על ציונו, ולאחר מכן ביקר אצל משפחתו. בעל "בית רבי" מוסיף
שכאשר הגישו לו מים לרחוץ ידיו, לא קיבל ואמר "קברי צדיקים
אינם מטמאין".

ביקורו הי' לפני פורים, והרבנית האלמנה הסיחה צערה לפני
רבינו שאין לה מי שינהל את סדר ליל הפסח, הורה רבינו להוציא
מאמתחתו קמת שמור וממנו אפו מצות ורבינו נשאר בברדיטשוב
עד לאחר הפסח.

(נשיאי חב"ד ובני דורם ע' 25)

ממכתבי אדה"י לרל"ז

כאשר שוחרר רבינו ממאסרו בישר על כך לרבי לוי יצחק, באגרתו הפותחת במילים :

"הנה ברך לקחתי וברך אשיבנו לכבוד אהובי הרב הגאון הגדול המפורסם בוצינא קדישא חסידא ופרישא ה"ה ע"ה נ"י מוהר"ר לוי יצחק ולכל המסתופפים בצלו צל החכמה תחי' וחיים עד העולם".

מבשרו "כי זה היום אשר עשה ה' עמנו הוא יום שנכפל בו כי טוב י"ט כסלו יום ההילולא רבא פטירת רבינו הקדוש ז"ל וכשהייתי קורא בספר תהלים בפסוק פדה בשלום נפשי קודם שהתחלתי פסוק שלאחרו יצאתי לשלום ואסיים בשלום מה' שלום".

(בית רבי עי' לה')

ענין דיתר ענונה שהשיב בארוכה להרב הקדוש דבארדיטשוב ז"ל :
עי' ז"י ח"ע סי' פ"ו והוא הנהיג על השוכה ה' והסיעניס משכמנו ככאן א ב ג וכו' הם כפי הסעיפים שבז"ל.
כח (א) ענין דה"י הרבני לזרבי להיות נמנה לדבר מזה רבס סתרת ענונה אשר שקדו חכמים בהקנתן וסקילו
הרבה קלות משום עינונה ואפי' נגופה של עדות ותחלטה כמו ל"ד לפ"ד הר"ח"ם בתשו' (גוש בפסקיו) ודלא כר"י ור"ם שכתבתי והנ"מ שחלו בסוגיא דר"ם יש בכור שלא להקל כלל משום עינונה
בהחלטה עדות. וכפ"ם לקמן בהריכות בראיות עזמות גוש לסתור בראיות ר"ע ור"ם אשר בגלגן נעו הרבה
משבות גדולי האחרונים מדעת הר"ח"ם הכל' כדלקמן :
והן אמת כי הפ' דלשון ענה אשר דעת כה"ר דעת טובה דעת טובה שלא ללמוד עמשו' מהרמ"ם לסמוך
על

צילום קטע מתשובת אדה"י לרל"ז בהלכה

רבי לוי יצחק מבארדיטשוב במסורת חב"ד

בח

מה שכחב למחוננו הרב הגאון המפורסם איש
אלקים קדוש ה' ג"י ע"ה פ"ה מו"ה לוי יצחק
נ"ע אב"ד רוק"ק בארדיטשוב לנחמו על פטירת בנו הרב החסיד
מו"ה מאיר נ"ע :

למה נסמכה פ' מרים לפ' פרה לומר לך מה פרה
מכפרת וכו'. וצריך להבין למה נסמכה דוקא
לפרה אדומה הנעשה חוץ לשלש מתנות אלא
דחטאת קרי' רחמנא [בכת"י הנוסחא הנעשה בחוץ.
וסן חיבת לשלש עד חיבת רחמנא ליחא בכת"י] ולא נסמכה לפ'
חטאת הנעשה בפנים על גבי המזבח כפרה ממש.
אכנס נודע מוזה"ק והאריו"ל סוד הקרבנות שעל גבי
המזבח הן ברו' העלאת מ"ג מנפש הבהמית שבנונה
אל שרשן ומקורן הן בחו' ד' היות שבמרכבה
הנושאות את הכסא פני שור מפני נשר וכו'. ועי"ז
נמשכים

(אגרת הקודש בתניא סי' כ"ח)

כתבי ופתגמי רלוי"צ אודות אדה"ז

במכתבו להרה"ק הר"א מקאליסק הוא כותב בין היתר:
"וואת זה אני מעיד בעדות גמורה שמאד היה יקר כבוד מחותני
הרב הגאון נ"י בעיני מורנו נ"ע והיה מפליג אותו תמיד עד אין
שיעור מאד".

(בית רבי עי מ"ג)

כשהגיע ספר התניא לידי הרב הבארדיטשובי קרא מתוך
התפעלות:

"פלא גדול הוא להכניס א-ל גדול ונורא בספר קטן כזה..."

(ספר התולדות אדה"ז עי שס"ז)

רבי לוי יצחק מברדיטשוב אמר:

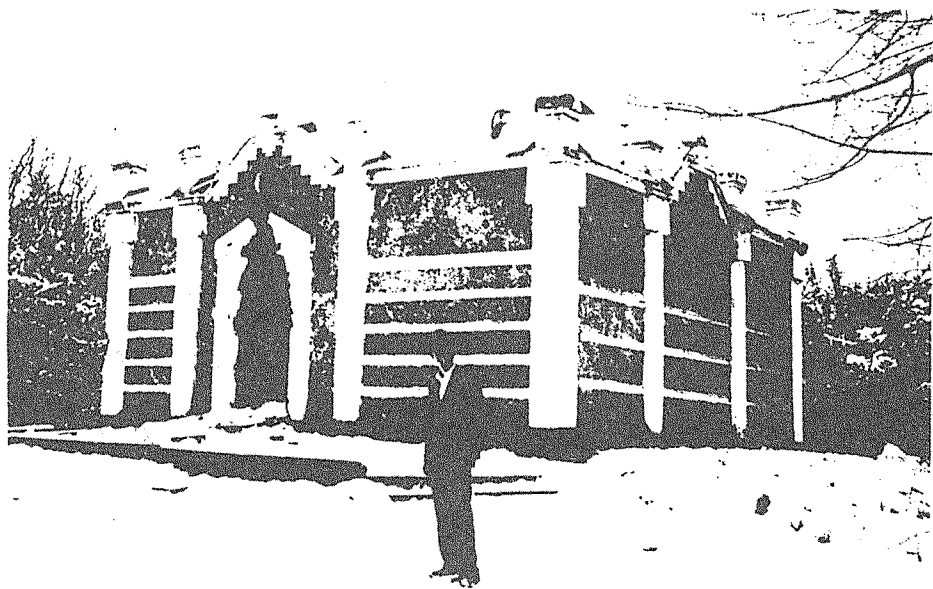
כולנו אכלנו מתוך קערה אחת אך ה"ליטאיי" הזה (רבנו הזקן)
לקח את השמנונית.

(לקוי"ש חט"ז עי 250)

רבי לוי יצחק מבארדיטשוב במסורת חב"ד

תמונת ציון הר"ר לוי יצחק מבארדיטשוב

תמונת האהל שנבנה על הציון בשנים האחרונות.
ליד האהל עומד אחיו הגדול של חתן הבר מצוה.